

összeggel szerepel, mint az előző évben, akkor nem is lehet szó arról, hogy a vállalat az üzletév folyamán bizonyos összeget tartalékol, hanem csak arról, hogy a gazdasági viszonyok hatása alatt egy eszményi vagyonszaporulat, vagy csökkenés mutatkozik, amely a vállalatra nézve értéket, vagy veszteséget csak akkor fog jelenteni, ha realizálva lesz.

A panasszal megtámadott határozatnak azon indoka, hogy ezt az ily módon előállott árfolyamnyereséget panaszos tartozott volna az eredményszámla javára elszámolni, nem helytálló, mert ilyen rendelkezés a társulati adóról szóló H. Ö.-ban nincsen, de nem is lehet a vállalatokat kötelezni arra, hogy az árfolyamok hullámozása folytán mutatózó törvényszerű nyereségeket és veszteségeket a zárszámadásban kimutassák. A másodfokú határozatnak az az indokolása, hogy a tényleg létező adósági értékeket a valóságos értékekben kell feltüntetni, helytálló ugyan, de nem oly módon, ahogyan azt a panasszal megtámadott határozat értelmezi, mert a tartozást akkor kell értékelni, amikor keletkezik és a keletkezés időpontjában létező valóságos értékekben kell azt a könyvekben elszámolni és ha a tartozásnak ezen értékelésével szemben később a mérlegben a tartozás változatlan fennállása mellett más érték szerepel, akkor lehet szó a vállalat által mesterségesen létesített adóköteles tartalékról, ellenben ha a vállalat a mérlegszerű becsértéket nem változtatja meg, akkor az a rejtett tartalék, amely a vállalat akaratán kívül természetes úton keletkezett, az előadottak szerint nem adóköteles.

Felpénz fogalma alá esik társulatok egyesülése esetében a. a vagyontöbblet is, amely a beolvadó társaság tényleges vagyona és a beolvasztó társaság által kiadott részvények névértéke között mutatkozik. Az adóbevalláshoz csatolt évi jelentés szerint az 1923. évi december 29-én megtartott közgyűlésen az E. O. Bank Részvénytársaság beolvadt a panaszos részvénytársaságba. A beolvasztás panaszos 1923. évi mérlegében oly módon vezetett keresztül, hogy a beolvadó társaságnak 1600 millió koronára becsült vagyona a mérleg teheroldalán a beolvadó társaság részvényeinek cserébe adott 500.000 drb. részvény 100 millió korona névértékével és az 1500 millió különbözetnek tartalékalapba helyezésével ellentételeztetett. A kir. adófelügyelő a beolvadó társaság vagyonának 1600 millió koronára felbecsült értéke és a 200 millió korona részvénytőkéje között mutatózó 1400 millió korona különbözetet, mint adóköteles felértékelést, a panaszos részvénytársaság mérlegszerű nyereségéhez hozzáadta. Ez ellen a panaszos részvénytársaság felelőbevitelt adott be, amelyben azt vitatta, hogy felértékelés nem történt, mert a beolvadás folytán tulajdonába jutott vagyont a legalacsonyabban értékelte és a tartalékalapba helyezett 1500 millió korona a beolvadás folytán kibocsátott új részvények után a névértéken felül befolyt összeggel azonos minőségű, vagyis felpénz, és mint ilyen, adómentes. A kir. adófelügyelő a felelőbevitelt elutasította, mert a tartalékalap szaporulata nem felpénzből, hanem vagyonérték felemeléséből keletkezett és így a H. Ö. 13. §-ának 14. pontja szerint adóköteles. A panaszos részvénytársaság panaszában is az 1400 millió korona megadóztatását kifogásolja, mert nem már korábban megvált vagyontárgyak értékeléséről van szó, hanem a beolvasztó intézet a beolvadó intézet vagyonát saját részvényeinek ellenértéke fejében kapta és az e célból kibocsátott új részvények névértékén felül befolyt összeg adómentes akkor is, ha tartalékalapba helyeztetik. A bíróság

a kifogást alaposnak találta. Az innen elrendelt bizonyítás során megállapítottatott, hogy a két intézet fuziója következőképpen történt: a beolvasztó panaszos részvénytársaság az egyesülés folytán a beolvadó E. O. Bank Részvénytársaság üzletének és vagyonának tulajdonosává vált. Ezt a vagyont a közgyűlés 1600 millió koronára értékelte, tehát a beolvadó intézet részvényeseinek ezen összegnek megfelelő értéket kellett cserébe adnia és pedig részvényekben, mert a fuzió fogalma kizárja azt, hogy a beolvadó társaság részvényesei a részvények helyett pénzbeli kielégítést kapjanak. A beolvadó részvénytársaság részvényesei minden egyes 1000 korona névértékű részvényért $2\frac{1}{2}$ drb. 200 korona névértékű új részvényt kaptak, vagyis mivel a beolvadó intézetnek 200.000 drb. részvénye volt, 500.000 darab 200 korona névértékű részvényt, összesen 100 millió korona névértékben. Ezen 100 millió korona névértékű részvény ellenében adták a beolvadó társaság részvényesei a beolvadó társaságnak 1600 millió koronára becsült üzletét, mint nem készpénzbeli betétet kétségkívül azért, mert a cserébe kapott új részvények valóságos értéke a beolvadó társaság vagyona értékének megfelelt. Az egyesülés alaptőkefelemelés útján történt és ez az alaptőkefelemelés csak az erre nézve előírt szabályok megtartása mellett volt eszközölhető. A beolvadó társaság részvényeseinek nem készpénzbeli betéteire nézve tehát ugyanazok a szabályok irányadók, amelyek ilyen nem készpénzbeli betétekre vonatkoznak, vagyis a betét értékét a K. T. 156. §-a alapján a közgyűlés állapítja meg és az az értékelés semmiképpen sem minősíthető a kir. adófelügyelő által említett felértékelésnek, mert az intézet nem a meglevő vagyonát értékeli magasabban, hanem azt az árt állapítja meg a közgyűlés, amelyet a beolvadó társaság vagyonára fizet. Miután pedig ezt az árat a beolvadó társaság részvényeseinek az új kibocsátású részvényekkel fizeti ki, vagyis a beolvadó üzletért részvényeket ad, a csererészvények valóságos értékének a beolvadó üzlet értékével egyeznie kell. Következik ebből, hogy az az érték, amely a beolvadás folytán a csererészvények névértékén felül a beolvasztó társaság tulajdonába jut, vagyis a névértéken felül bár nem készpénzben, de javakban befolyt összeg, a felpénz fogalma alá tartozik, mert a nem készpénzbeli betét a részvényekre teljesített készpénzbeli befizetéssel az alaptőke szempontjából azonos minősítés alá esik. Az 1922. évi XXIV. t.-c. 16. §-ának 6. pontja szerint az új részvények kibocsátásával a névértéken felül befolyt összegek adómentesek. Ezért a panasznak helyet kellett adni.

Igazgatósági tag felelőssége a társulat adóiért Németországban. A németbirodalmi legfelső pénzügyi bíróság (Reichsfinanzhof) 1927 január 4-iki V. A. 695/26. sz. elvi határozatában állást foglalt a részvénytársaság igazgatósági tagjainak a társulatot terhelő adókért való felelőssége kérdésében,

Németországban a kérdést törvény szabályozza. A Reichsabgabeordnung (rövidítve: Rabgo.) 90. § 1. bekezdése kimondja, hogy a 84—89. §§-okban felsoroltak (jogi személyek, cselekvőképtelenek, korlátozottan cselekvőképeselek, vagyonösszességek, személyegyesülések, célvagyonok, távollévők stb., stb.) képviselői személyesen felelnek az adóköteles mellett, ha kötelességeik szándékos (schuldhaft) megsértése